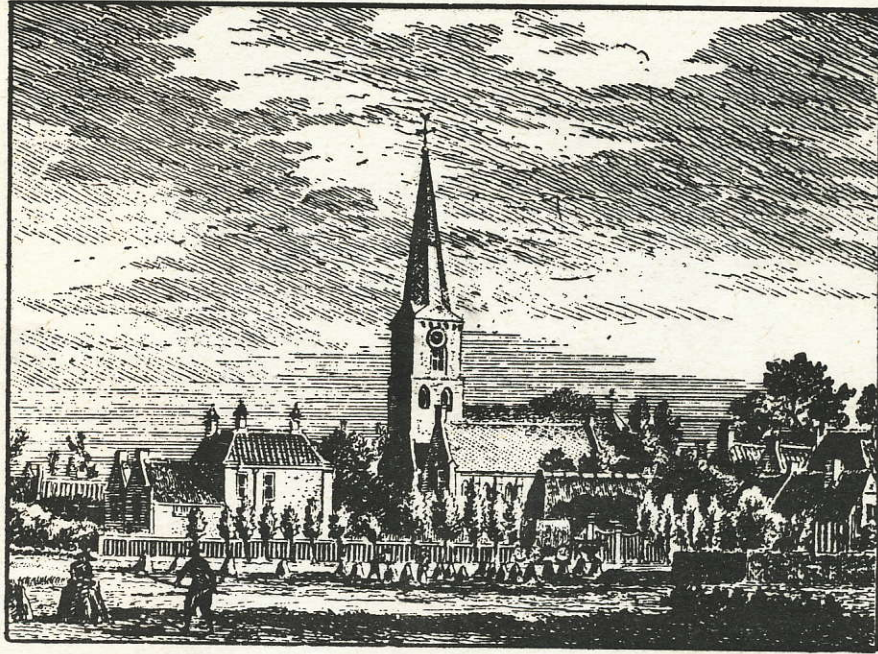
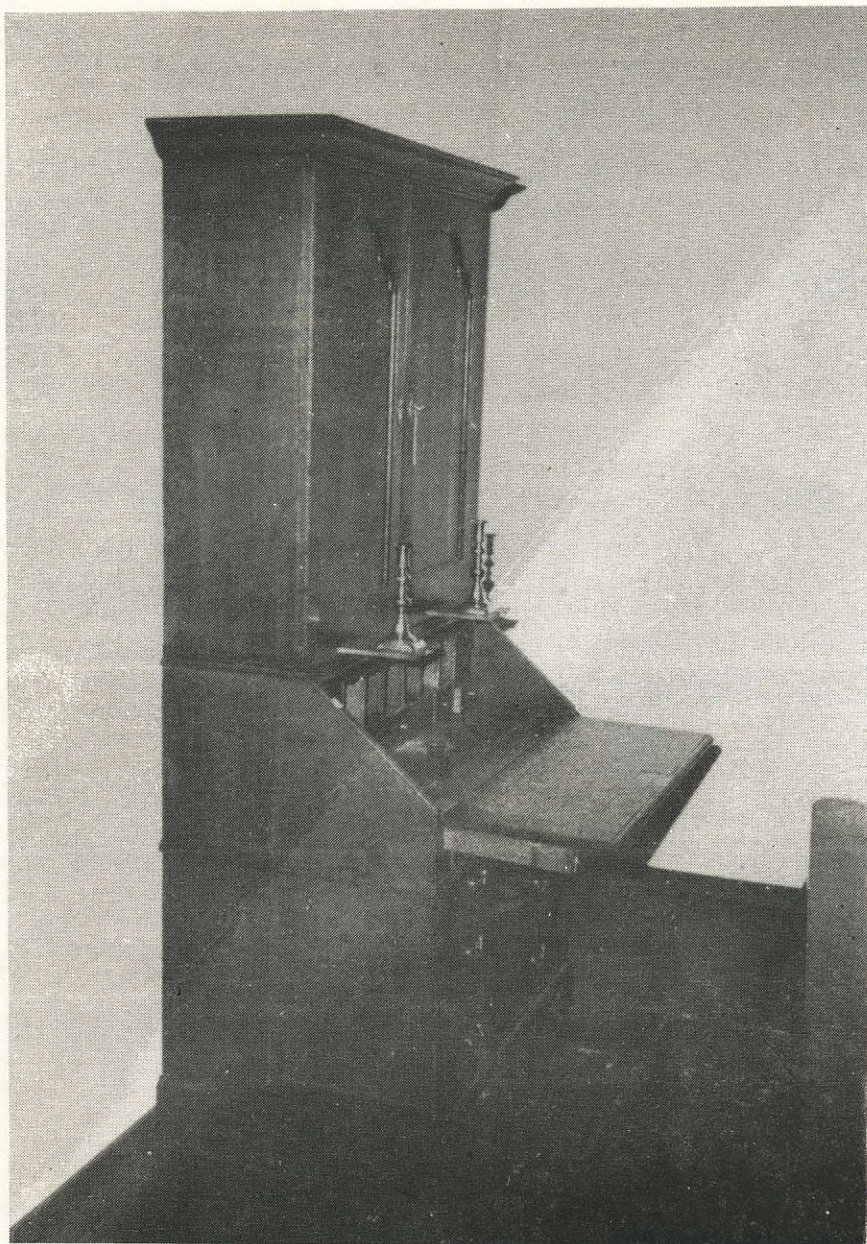

1977 II
1 no 11

'Baerje'

*Maandelijkse uitgave
van de
Historische Kring "BAERNE"
(waarin opgenomen
"de Vuursteenkoerier")*

Dick Radstok & Zoon v.o.f.
Antiquairs

Gespecialiseerd in het vroege Engelse meubel
Beëdigde taxaties

Oranjestraat 1
Baarn

0 2154 - 13453
b.g.g. 0 2154 - 15333

april 1977

Nummer 11

REDACTIE:

Mevrouw L.M. Bijvanck-Dingemans
De heer J. Kruidenier
De heer G. Brouwer

Correspondentie-adres: mevrouw L.M. Bijvanck-Dingemans,
Van Reenenlaan 10, Baarn. Tel.: 12817.

DAGELIJKS BESTUUR:

De heer G. Brouwer, Sophialaan 39, Baarn. Tel.: 14131 (voorzitter)
De heer J. Verrips, A. van Dijcklaan 39, Baarn. Tel.: 17833
(secretaris)
De heer E. v.d. Steeg, Talmalaan 39, Baarn. Tel.: 17571 (penning-
meester)

VAN DE REDACTIE

De redactie van Baerne hoopt dat u allen aangenaam verrast bent door de omslag waarin ons blad opeens verpakt is. Ons maandelijks orgaan bestaat nu reeds enige tijd, wordt, naar de enquête uitwees, door de meesten uwer met enthousiasme gelezen en heeft dus een zeer goede reden van bestaan. Dit alles was voor ons aanleiding ook aan het uiterlijk eens iets te doen. Na enig overleg en met behulp van een lid van de Historische Kring, waarvoor onze dank, is dit het resultaat.

Natuurlijk maakt deze omslag ons blad duurder, maar deze kosten worden vergoed door de advertenties, die u hierin aantreft. Gelukkig vonden wij verschillende firma's hiertoe bereid.

Wij hopen dat u net zo verheugd bent over dit geheel als de redactie is. Er is weer een nieuwe stap gezet naar een tijdschrift, onze vereniging waardig.

Wij blijven hopen dat u ons kopij toestuurt, graag voor de 10de van iedere maand.

UITSLAG ENQUÊTE

Van de leden stuurden 16 personen het vragenformulier ingevuld terug. Konkluderend komen de reacties hierop neer:

- blad moet beter aanzien krijgen. Bij deze!
- meer historische artikelen, speciaal over Baarn. De redactie is zich dat bewust en zal als de ruimte het toelaat in het mei-nummer een artikel over Burgemeester Laan en een artikel over Kasteel Amerongen (een eerste deel) plaatsen.

Mag de redactie op haar beurt vragen om bijdragen op historisch gebied (Baarn in de eerste plaats) aan de leden?
Wij kaatsen de bal deels terug. Laten wij ONS blad gezamenlijk vullen!

NOTULEN VAN DE LEDENVERGADERING VAN DE HISTORISCHE KRING "BAERNE"

Gehouden op 15 maart 1977 in gebouw Brandpunt

Na de opening door de voorzitter werden de notulen van de vorige vergadering goedgekeurd. Over de jaarverslagen van de werkgroepen, penningmeester en secretaris waren geen op- of aanmerkingen. De voorzitter bedankte de werkgroepen Archeologie en Oudheidkamer voor hun medewerking aan de Kring; hulde aan de werkgroep Archeologie voor de eigen organisatie en aan de werkgroep Oudheidkamer voor het organiseren van de tentoonstellingen over August Janssen en 100 jaar postkantoor.

De heer De Ruig werd bedankt voor zijn medewerking voor het verkrijgen van de spots, bandrecorder etc.

Programma 1977: Mevrouw Overeem zou graag zien dat er, bijvoorbeeld in het najaar, een kennismakingsavond voor nieuwe leden wordt georganiseerd; een "open huis": wat praten en bijvoorbeeld enige voorwerpen uit de Oudheidkamer tentoonstellen. De mate van gastvrijheid zal in het bestuur besproken worden. Deze avond zal voornamelijk bestemd zijn voor leden, die niet tot één van de werkgroepen behoren. De heer Kruidenier vraagt of het mogelijk is de leden vroegtijdig van het programma op de hoogte te brengen; er zal naar gestreefd worden. Mevrouw Astro zal een excursie langs de Loire van Nederland oftewel de Langbroeker Wetering organiseren. Aan Kasteel Amerongen kan een middagbezoek gebracht worden. Besloten wordt de inschrijving voor de excursie open te stellen, als datum wordt 7 mei a.s. genoemd.

De heer Verrips noemt Ate Doornbos (volkslied) als mogelijke spreker. Mevrouw Overeem vestigt de aandacht op de tentoonstelling over Floris V in juli a.s. en "het Nederlands interieur door de eeuwen heen". Er zal naar geïnformeerd worden en de gegevens zullen worden doorgezonden naar de desbetreffende werkgroep.

De heer De Ruig noemt de Afsluitdijk. Het plan voor deze dijk kwam in 1928 gereed. De heer Verrips noemt tot slot nog folklorefilms (V.d. Ven).

Een kascommissie wordt samengesteld. Als nieuwe commissieleden stellen mevrouw Van Honstede en de heer Grootendorst zich beschikbaar. De heer De Ruig maakt nog een jaar deel uit van deze commissie.

Aanvulling leden werkgroep Interviews en Reportages:

Mevrouw Overeem vertelt dat Rien Huizing lezingen houdt over het interviewen van mensen, met name van oudere mensen.

De heer Jacobs memoreert de Bejaardenweek in de Speeldoos. Men zal contact opnemen met de heer Van Westerlaak, daar de Ziekenomroep reeds interviews afneemt.

De heer Kwak vraagt als er leden zijn die interesse voor deze werkgroep hebben om contact op te nemen met mevrouw Luikinga of deze avond met hem.

De voorzitter vertelt dat er 2431 handtekeningen voor behoud van het huisje aan de Bosstraat aan de Burgemeester zijn aangeboden. De heer Niermans zou graag zien, dat er contact met Heemschut wordt opgenomen ten aanzien van het adviseren van wat er behouden kan worden.

Twee brieven van de Gemeente worden voorgelezen:

1. Over de herplaatsing van de jubileumbank. Zodra het benodigde krediet door Gedeputeerde Staten is goedgekeurd, zal de dienst van Publieke Werken met de uitvoering van het plan een aanvang nemen.
2. Het College van B & W wil graag suggesties voor namen van het woonwagencentrum aan de Bisschopsweg. Deze brief wordt doorgegeven aan de werkgroep Oudheidkamer. Mogelijke namen worden reeds genoemd: "Bisschopsweg" - "Bisschopswaay".

Bestuursverkiezing: De heer Verrips wordt gekozen als secretaris en de heer E. v.d. Steeg wordt benoemd als penningmeester. Van de heer Collard en van mevrouw Bart, die beiden uit het bestuur treden, wordt afscheid genomen. De heer Collard wordt als erevoorzitter benoemd.

Rondvraag: Mevrouw Westerling stelt voor om in Baerne een los stencil te leggen, in verband met het betalen van contributies.

De heer Kruidenier spoort de leden aan een bijdrage voor Baerne te leveren, opdat Baerne geen mededelingenblad zal worden.

Om 22.15 uur wordt de vergadering gesloten.

EXCURSIE NAAR KASTEEL AMERONGEN

(zie ook agenda achterin)

In verband met de op 7 mei a.s. te houden excursie (voor leden) naar het Kasteel Amerongen, bijzonderheden omtrent deze excursie treft u aan in de agenda, laten wij enkele gegevens van dit zeer bezienswaardige huis volgen.

Het artikel is overgenomen uit de A.N.W.B.-uitgave "Kastelen in Nederland", 11de druk, 1973.

Kasteel Amerongen

lg: Ten zuiden van de dorpskom; eig: erven G.J.G.C. graaf Van Aldenburg Bentinck; bew.

Bijz: Deze ridderhofstad werd reeds in 1166 vermeld. Het is een zeer statig gebouw dat door grachten omringd wordt. Over de grachten leidt een dubbele brug naar de ingang op de beletage en de dienstverdieping.

Int: Meubilering en aankleding dateren uit het einde van de 17de eeuw.

Hist: In oude tijden was Amerongen een Hollands leen. De voorburcht was een Stichts leen. Het kasteel behoorde aan de bisschop van Utrecht en daarna aan de graven van Holland. In 1672 heeft Lodewijk XIV hier overnacht. Daarna werd het kasteel door de Fransen verwoest. In 1676 werd het herbouwd naar plannen die worden toegeschreven aan Maurits Post, de zoon van Pieter Post.

Het oude kasteel had twee torens. Eén ervan is gespaard gebleven en opgenomen in de linker achterhoek van het huis. In het nieuwe kasteel zijn gedeelten van het oude gebouw verwerkt. Ex-keizer Wilhelm II van Duitsland heeft er van november 1918 tot de zomer van 1920 vertoefd. Waarschijnlijk speelt het boek "De Pleegzoon" van Jacob van Lennep op dit kasteel.

Tgb: Het buitengewoon fraaie en kostbaar ingerichte huis is gratis te bezichtigen op dinsdag, woensdag en donderdag van 10 - 12 uur op introductie van een rijksmuseum of van de gemeentemusea in één van de grote steden (introductie geldt niet voor de tuin); bovendien te bezichtigen van 1 april - 15 oktober voor gezelschappen van max. 40 pers. op aanvraag en tegen betaling van f 2,50 p.p. op vrijdagochtenden van 10 - 12 en in de middagen van maandag t/m vrijdag van 14 - 16 uur. Bespreken bij het rentmeesterkantoor, Drotestraat 8, tel. 03434 - 1278.

INLEVEREN KOPIJ

S.v.p. inleveren voor 10 mei a.s. bij mevrouw Bijvanck, bij voorkeur
getypt.

"IK HEB GEEN TIJD"

"Ik heb geen tijd" en "had ik maar wat meer tijd" zijn klachten die men nogal vaak hoort. Zelf uit ik deze verzuchting ook geregeld. Een mensenleven is eigenlijk te kort om je volledig te kunnen wijden aan al je interesses. Ik heb daarom grote bewondering voor die leden van de Historische Kring, die altijd tijd hebben en dat zijn er gelukkig zeer veel.

Een troost hierbij is te weten dat onze voorouders ook met dit probleem worstelden. Een oud rijmpje zegt:

"Gebruik de tijd
Eer hij ontvliedt.
Hij is uw vriend,
Verdrijf hem niet"

Wat houdt het begrip "tijd" eigenlijk in? Velen hebben geprobeerd daarvan een definitie te geven. Rousseau bijvoorbeeld zei: "Tijd is het beweeglijke beeld van de onbeweeglijke eeuwigheid". Een door-denkertje dus, waarvan we weinig wijzer worden.

Onze voorouders hebben daarom naar tijdmeters gezocht om dit begrip concreet te kunnen voorstellen. Als eerste tijdmetre wordt de gnomon beschouwd. Dit was een vertikaal in de grond geplaatste stang, die zijn schaduw op de aarde wierp. De Egyptenaren vervingen deze stang door een vierzijdige obelisk.

De zonnwijzer, die wij in onze parken vaak als decoratie aantreffen, is te beschouwen als een meer ontwikkelde gnomon.

Genoemde instrumenten waren echter alleen te gebruiken als de zon scheen en voldeden dus op den duur niet.

Het wateruurwerk echter was meer geschikt. Het was een met water gevuld vat met kleine openingen in de bodem, waardoor druppels-gewijs het water wegsiepelde. Hierdoor kwam een wijzer in beweging, die verbonden was aan een op de wateroppervlakte drijvende vlotter. Karel de Grote ontving van Haroen al Raschid een bronzen wateruurwerk ten geschenke. Bij elk uur vielen er zilveren kogels in een schaal en men behoefde slechts deze metalen vallen te tellen om te weten hoe laat het was.

In latere tijden werden de uurwerken steeds verfijnder. In de Renaissancetijd kende men het zgn. Lilliputhorloge, zo klein, dat het in broches en dasspelden werd gedragen. In de 17de eeuw fabriceerde een zekere Jean Chais uit Gent zelfs een armbandhorloge met ingebouwde wekker. Dit alles leidde tot de gigantische horloge-industrie in Zwitserland. Zwitserland kent heden ten dage 66 fabrieken, die uitsluitend veren en wijzers produceren, 165 bedrijven leveren de horlogesteentjes en 77 bedrijven maken alleen maar glazen en wijzerplaten. De mens werd een slaaf van zijn eigen tijdmeters. Met één oog op de klok raast hij voort in een steeds sneller tempo.

Ik zie dat het tijd is, daarom eindig ik deze bijdrage.

J. Kruidenier

FEEST OP PALEIS SOESTDIJK TER ERE VAN DE 12de VERJAARDAG VAN KONINGIN WILHELMINA

Toen onze oude koning Willem III in 1890 stierf, bleven zijn jonge weduwe, koningin Emma, met haar toen 10-jarig dochttertje, prinses Wilhelmina, eenzaam achter. Zij hadden beiden een voorliefde voor het witte paleis in Soestdijk en brachten er dan ook iedere zomer vele maanden door.

Toen Wilhelmina (na haar vaders dood in naam al koningin) haar 12de verjaardag daar op 31 augustus 1892 zou vieren, was dit aanleiding voor de Oranje-commitees uit Baarn en omstreken van die dag een echte feestdag te maken. Een belangrijk onderdeel van het programma zou bestaan uit een grootse zanghulde door schoolkinderen van alle scholen uit Baarn, Soest, Soestdijk en de Lage Vuursche in de tuin van het paleis.

De koningin-regentes Emma en haar jarige dochter hadden zich gaarne bereid verklaard om deze hulde op het bordes in ontvangst te nemen. De heer Pluim, toen onderwijzer aan de Oosterschool, viel de eer te beurt om een toepasselijke tekst te dichten op een zeer bekende wijs. Hij koos daarvoor "In naam van Oranje" en was al spoedig met zijn opdracht gereed. Helaas ken ik er alleen nog de eerste twee regels van, namelijk:

Hoog wappert het dundoek heel Nederland door,
't Oranje met rood, wit en blauw.

Misschien is er nog iemand die daarop een aanvulling kan geven?

De dirigent van het kinderkoor was de heer Van Aken, een bekende musicus uit Baarn. Natuurlijk moest er terdege gerepeteerd worden, wat al een feest was om mee te maken.

Op 31 augustus kwamen alle schoolkinderen die zouden meezingen in de tuin van Soestdijk bijeen. Het personeel en de zangertjes uit de Lage Vuursche kwamen met een grote Jan-Plezier naar het feest, wat al een hele belevenis was in het rustige dorpje in de Baarnse bossen. Toen de beide koninginnen hun plaatsen op het bordes hadden ingenomen, zette het grote koor het feestlied in en enige 12-jarige meisjes boden een bloemstuk aan.

Het succes was groot, want na het zingen ontbood koningin Emma de heer Pluim en de heer Van Aken bij haar op het bordes en bedankte hen voor hun aandeel in het welslagen van de hartelijke huldiging.

Voor hen werd dit dan ook een dag om nooit te vergeten.

Als bijzonderheid kan ik daar nog aan toevoegen, dat de heer Pluim op die dag zijn vrouw leerde kennen, namelijk mej. Buller, de onderwijzeres van de Lage Vuursche.

L. Egmond-Pluim

TENTOONSTELLING "JAN VAN SCOREL IN UTRECHT"

Het Centraal Museum in Utrecht geeft een tentoonstelling "Jan van Scorel in Utrecht" met zijn altaarstukken, schilderijen omstreeks 1540, documenten en technisch onderzoek.

Jan van Scorel werd op 1 augustus 1495 in het Noordhollandse Schoorl geboren als natuurlijke zoon van de priester Andries Ouckeyn en Dieuwer Aertszdochter, een geboorte, die in 1541 door Karel V werd gewettigd.

Zijn eerste opleiding ontving hij aan de Latijnse school in Alkmaar, waarna hij in Haarlem ging werken bij de schilder Willem Cornelisz. Daarna leerde hij van 1512 - 1518 bij Jacob Cornelisz van Oostsanen in Amsterdam. Hierop volgen jaren van reizen: Duitsland, Oostenrijk, het Heilige Land, waarna hij in 1523 in dienst kwam van die andere Utrechtenaar paus Adrianus VI van wie hij een portret schilderde.

In 1524 is hij voorgoed - met een enkele onderbreking - terug in Utrecht, waar hij kanunnik van St. Marie wordt. Hoewel de functie het celibaat vereiste, woonde hij samen met Agatha van Schoonhoven bij wie hij vier kinderen kreeg. Op 6 december 1562 is hij gestorven en begraven in de Mariakerk te Utrecht.

Wanneer we naar het portret, dat zijn beroemde leerling Anthonie Mor (1519 - 1575) van hem maakte, kijken dan zien we een man met een streng, ietwat boers gezicht.

Jan van Scorel was niet alleen een hoogst verdienstelijk schilder, hij was als man van zijn tijd een echte renaissancemens. Hij dichtte en musiceerde en nam deel aan politieke missies. Zoals zovele kunstenaars in zijn dagen ontwierp hij als dat nodig was ook optochten, o.a. de intocht van de troonopvolger, de latere Filips II, in 1549 in Utrecht.

Ook heeft hij in Gent "Het Lam Gods" van de gebroeders Van Eyck gerestaureerd. Verder heeft hij de plannen gemaakt voor de drooglegging van de Zijpe, een activiteit, die hem de kritiek van de bedijkingsspecialist Andreas Vierlingh op de hals haalde. Deze merkt cynisch op: "toen cost ick niet gelaeten deselve Schoorle te vragen oft wij verre van der dijckagie waeren, daerop hij mij antwoorde gaff dat wij op de dijckagie stonden".

Wat er nu in Utrecht te zien is zijn enkele altaarstukken, waarvan hij er in totaal vijftien heeft gemaakt. Daar is dan een vrij uitvoerige documentatie van het altaarstuk voor de abdij van Marchiennes in de buurt van Valenciennes. J. Guillouet, de conservator van het museum in Douai, beschrijft in de catalogus hoe hij bij stukjes en beetjes, op één paneel na, in kleine kerken delen van dit altaarstuk heeft gevonden. Eén paneel was tot kastplanken verzaagd. Dankzij zijn speurwerk is dit "Stefanus- en Jacobusaltaar" nu te zien.

Men zou de Utrechtse tentoonstelling als een drieluik kunnen beschouwen, waarvan:

- a. gewezen wordt op de veelzijdigheid van Van Scorel;
- b. de problematiek rond zijn atelierproductie/altaarstukken omstreeks 1540 wordt getoond en
- c. de nieuwe methoden van technisch-wetenschappelijk onderzoek.

De nieuwe methode van infrarood-reflectografie maakt het mogelijk ook de tekening onder de verflaag te bestuderen. Wanneer we de opbouw van een schilderij bekijken, dan zien we eerst de "drager", meestal van eikenhout, dan komt de plamuur, dan de ondertekening, de isolerende laag, de onderschildering, de definitieve kleur en de vernis. Al deze lagen kan men fotograferen en zo zijn op de tentoonstelling deze schilderij-"ontledingen" te zien.

Er wordt een filmpje gedraaid, waarin op zeer overzichtelijke wijze de toch voor de gemiddelde museumbezoeker wel wat moeilijke materie van de gebruikte methoden van het technisch-wetenschappelijk onderzoek worden getoond.

De tentoonstelling in het Centraal Museum te Utrecht is open van 5 maart tot 1 mei op di-za van 10 - 17 uur, dinsdagavond van 20 - 22 uur en zondag van 14 - 17 uur, op maandag gesloten.

De bijzonder goed verzorgde catalogus met veel gegevens kost f 15,--.

(overgenomen uit "De Vacature")

IN HET VOLGEND NUMMER O.M.:

Artikelen over Zaansche Schans en Papeloze Kerk en een artikel, geschreven door wijlen de heer T. Plum, over Burgemeester Laan.

AANBEVOLEN LITERATUUR

A. Jelinek

"De grote encyclopedie van de mens in de oertijd"

Uitgeverij Holland, Haarlem.

Dr. J. Schouten

"Gouda, vroeger en nu"

Fibula Heemschut Reeks 3 j.

A.G. Schulte

"Nederlandse monumenten in beeld" Overijssel, Gelderland, Utrecht

Bosch & Keuning, Baarn.

Ir. F. Stokhuyzen

"Molens"

Unieboek, Bussum.

A.C.W. van der Vet

"Een toekomst voor ons verleden"

Bosch & Keuning, Baarn.

LEDENLIJST

Bedankt als lid:

H. Joosten, Prof. Buyslaan 7, Baarn.

HET PLAN "IDEE '69"

De heer Piet Reinders (de heer Dirks was verhinderd) zette woensdag-avond 13 april jl. voor 15 leden van de Kring, in de kelder van het gemeentehuis, het plan "Idee '69" uiteen. Later op de avond mochten wij ook de heer Van Ugchelen begroeten.

Alle 15 leden van de Historische Kring waren unaniem van mening dat het plan "Idee '69" een goed plan is en dat niet alleen in vergelijking met het plan van Ir. De Maar, maar juist op zichzelf beschouwd. Hetgeen dan ook de totstandkoming van "Idee '69" bewerkstelligde: de behoefte een plan, een schets eigenlijk, te ontwikkelen met het doel de Brink - het hart van Baarn - leefbaar en gezellig te maken, met behoud van bestaande gebouwen.
Een gebied waar de voetganger zich op z'n gemak voelt.

Dit plan "Idee '69" is, ondanks het verstrijken van een achttal jaren, nog steeds (of opnieuw) actueel. Wat gaat er met onze Brink gebeuren? Gaan we het gat aan de Bosstraat op een passende manier opvullen? Komt er op die plek een cultureel centrum? Wordt het karakteristieke huisje aan de Bosstraat behouden? Heeft de handtekeningactie effect gesorteerd?

Laten we hopen dat we op deze vragen (en uitgaande van het plan "Idee '69" nog veel meer vragen) niet pas over 8 jaar antwoord krijgen.

"Idee '69" is bruikbaar. Het is zeker de moeite waard nader bekeken te worden.

Hieronder kunt u de bij de tekeningen behorende uiteenzetting lezen.

IDEE '69

Inleiding

In de jaren 1962/64 is een bestemmingsplan voor het centrum van Baarn ontwikkeld (het zgn. Brinkplan van Ir. de Maar). Nu in 1969 is een aantal gegevens beschikbaar gekomen, waaruit blijkt, dat de basisopzet van dit bestemmingsplan niet meer in de ontwikkeling en structuur van het huidige Baarn past.

Vele uitgangspunten, die tot het tot stand komen van het bestaande plan hebben geleid, zijn inmiddels of gewijzigd of zelfs geheel achterhaald. Het belang, dat men aan de afwikkeling van het verkeer in dit centrum stelde is door allerlei ontwikkelingen, die toen ook niet te voorzien waren, sterk afgenomen. Het maatschappelijk structurele beeld van Baarn is gewijzigd en de behoefte om de eigen dorps sfeer in de kern van het dorp te kunnen manifesteren is enorm toegenomen. De visie, die u in dit Idee '69 over de dorpskern vindt is daarom afwijkend van wat neergelegd is in het plan van Ir. de Maar. Daar werd de nadruk gelegd op een bestuurskern, Idee '69 gaat uit van een echte leefbare dorpskern als ontmoetingsplaats voor de burgerij. Een eerste bestudering van het nieuwe plan doet duidelijk uitkomen, dat iedere gewenste fasering mogelijk is, waardoor budget en ontwikkeling over het gewenste aantal jaren verdeeld kan worden.

Reeds tot stand gekomen saneringen en aankopen in het centrum passen eveneens volledig in dit nieuwe plan.

Onderstaande analyse, die tevens verwijst naar bijgevoegde tekeningen, valt in 2 delen uiteen, een verkeersplan en nieuw Brinkplan.

Tekening I: De bestaande toestand

- a. Bebouwing
- b. Functie
- c. Verkeer
- d. Algemeen

- a. Bebouwing : kerk, gemeentehuis, garages, opslagruimte, winkels, warenhuis en particuliere woningen

- b. Functie : parkeren, kerkbezoek, winkelen, bestuurscentrum en markt
- c. Verkeer : kruispunt van lokaal verkeer (winkelbezoek en/of door- gaan), regionaal verkeer Hilversum-Hoevelaken en Bilthoven/Soest-Hoevelaken, alsmede N.W.-wijk naar Z.O.-wijk
N.B. het regionale verkeer zal door industrialisatie van de Eempolder en andere gebieden, genoemd in de tweede nota van ruimtelijke ordening, sterk toenemen.
- d. Algemeen : van de historische dorpskern, als ontmoetingsplaats en centrum van gemeenschapsactiviteiten is weinig overge- bleven. In het verleden werd hierin voorzien door de aanwezigheid van diverse Horeca-bedrijven (Hotel Centraal), een muziektent en een aantrekkelijke beplanting. Hiervan is slechts het "keitjes"-plein, waar nog markt gehouden wordt, overgebleven.

Tekening II: Bestemmingsplan ontworpen door Ir. de Maar

- a. Bebouwing
 - b. Functie
 - c. Verkeer
 - d. Algemeen
- a. Bebouwing : kerk, monumentaal raadhuis en politiebureau.
Rondom wanden met 3-verdiepingshoge flats, bestaande uit winkels en particuliere woningen.
 - b. Functie : bestuurscentrum, verkeersknooppunt, winkelen, parkeren.
 - c. Verkeer : sterk gereguleerd verkeer in twee zware kruispunten.
 - d. Algemeen : de historische kern verdwijnt geheel. Ervoor in de plaats komt een verkeersplein met stoplichten, zebra- paden, trottoirs en allerhande verkeersborden om het sterk geconcentreerde regionale en lokale verkeer te reguleren.
De door sanering van oude panden ontstane ruimten worden gedeeltelijk benut voor de bouw van een enorm gemeentehuis en dito politiebureau. De rest van de ruimte wordt opengelaten en zal eventueel plaats bieden aan een zee van geparkeerde auto's (Neude in Utrecht). Van gemeenschapsactiviteiten zal in het centrum niet veel overblijven. De markt wordt van de kleine keitjes, die verdwijnen onder een kruispunt, verdreven naar een plaats, die rondom is ingesloten door verkeer, wat de veiligheid en overzichtelijkheid niet bevordert. Deze markt is dan ten dode opgeschreven.

De kerk komt geheel vrij te staan, er kan met onbeperkte snelheid omheen gereden worden. Ook zal hij al van grote afstand te zien zijn, want door het recht-trekken van de Stationsweg zullen bijna alle bomen uit het centrum verdwijnen moeten. Dit recht-trekken van de Stationsweg zal de verkeersveiligheid op deze door-gaande regionale weg sterk nadelig beïnvloeden, wat de ervaring tot en met 1968 in de Amsterdamse tuinsteden wel geleerd heeft.

Tekening III: Nieuw bestemmingsplan volgens Idee '69

- a. Bebouwing
- b. Functie
- c. Verkeer
- d. Algemeen

- a. Bebouwing : kerk, gemeentehuis, cultureel centrum c.q. dorps-huis, bibliotheek, binnensportaccommodatie, restaurant-café met terrassen, diverse kiosken, kunstgalerij, winkels, brommerhoek. Voorts een permanente open bouwconstructie, die benut kan worden als marktplaats, voor openlucht-festiviteiten en in de natte jaargetijden door toe-passing van moderne materialen en technieken overdekt kan worden.
- b. Functie : gemeenschapscentrum, ontmoetingsplaats, bewuste bunde-ling van culturele en recreatieve activiteiten. Kerkbezoek, winkelen, bestuurscentrum, parkeren.
- c. Verkeer : alleen lokaal verkeer (winkelbezoek en/of doorgaand). Regionaal verkeer is door omleiding en afsluiting van deel Stationsweg uit het centrum verdreven.
- d. Algemeen : de Brink en direkte omgeving herkrijgen hun histo-rische functie van totaal dorpscentrum. Uitgaande van de reeds voor sanering aangewezen ge-bieden wordt ruimte geschapen voor een groot scala van sociale activiteiten. De daartoe te plannen bebouwing zal niet alleen aangepast moeten worden aan de heden-daagse eisen en verlangens, maar er zal vooral terdege rekening gehouden worden met de toekomst. Realisering van deze bebouwingsplannen zou een uit-dagend projekt kunnen zijn voor een gezamenlijke krachtsinspanning van de Baarnse architecten. De weekmarkt krijgt meer ruimte dan nu het geval is. Zij wordt daarbij tevens verplaatst naar een gebied, dat niet toegankelijk is voor het verkeer. Een voet-gangersgebied, wat de veiligheid en rust ten goede zal komen.

Door de eventueel op te richten structuren, die zo samengesteld kunnen worden, dat zij met een minimum aan arbeid te benutten zijn als marktkramen, kan een omstandig opbouwen en afbreken vermeden worden. Bovendien kan een groepering rond de kerk plaatsvinden.

Het nieuwe gemeentehuis zou gebouwd kunnen worden op de plaats waar nu een opslagplaats van huishoudelijke apparaten gevestigd is. Het politiebureau zou dan verplaatst moeten worden uit de dorpskern naar een plaats aan de rand ervan.

Door de bebouwing van de Brink te verdichten ontstaat een beter contact tussen de winkelstraten: Laanstraat, Brinkstraat, Bosstraat, Eemstraat en Schoolstraat. Deze straten worden dus als het ware beter "doorverbonden" dan nu het geval is en de duidelijke scheiding door het grote gat, dat ontstaat door het plan De Maar, wordt vermeden.

Met het ontstaan van een "gezellig" dorpscentrum met een café-restaurant, terrassen om meerdere tot een bezoek nodende aantrekkelijke bebouwingen zal de leefbaarheid van Baarn een enorme stimulans in de goede richting krijgen.

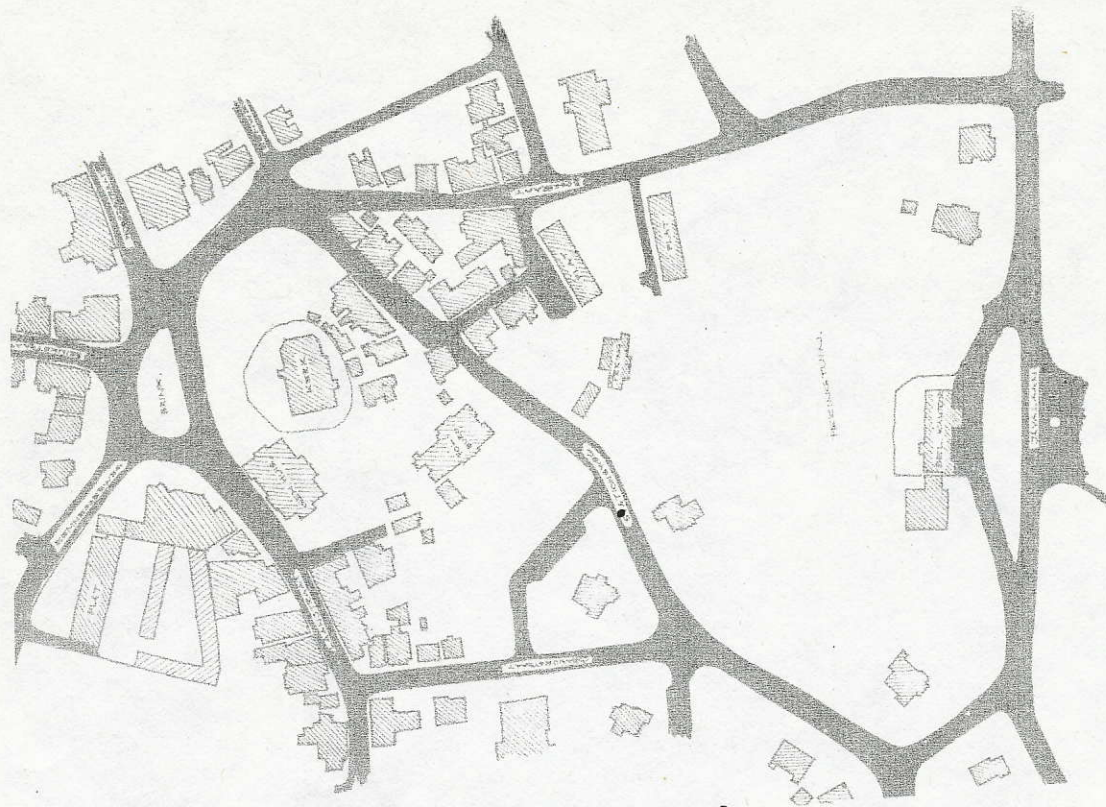
Een aantal kleinere parkeerplaatsen, tezamen echter met een voldoende totaalcapaciteit, ook al in verband met het te verwachten aantal bezoekers van dorpshuis en sporthal, is een dringende vereiste.

Doordat een concentratie van een groot aantal evenementen vlak bij elkaar kan plaatsvinden, zal voor het relatief grote aantal bejaarden in ons dorp er meer mogelijkheid komen actief aan het gemeenschapsleven deel te nemen.

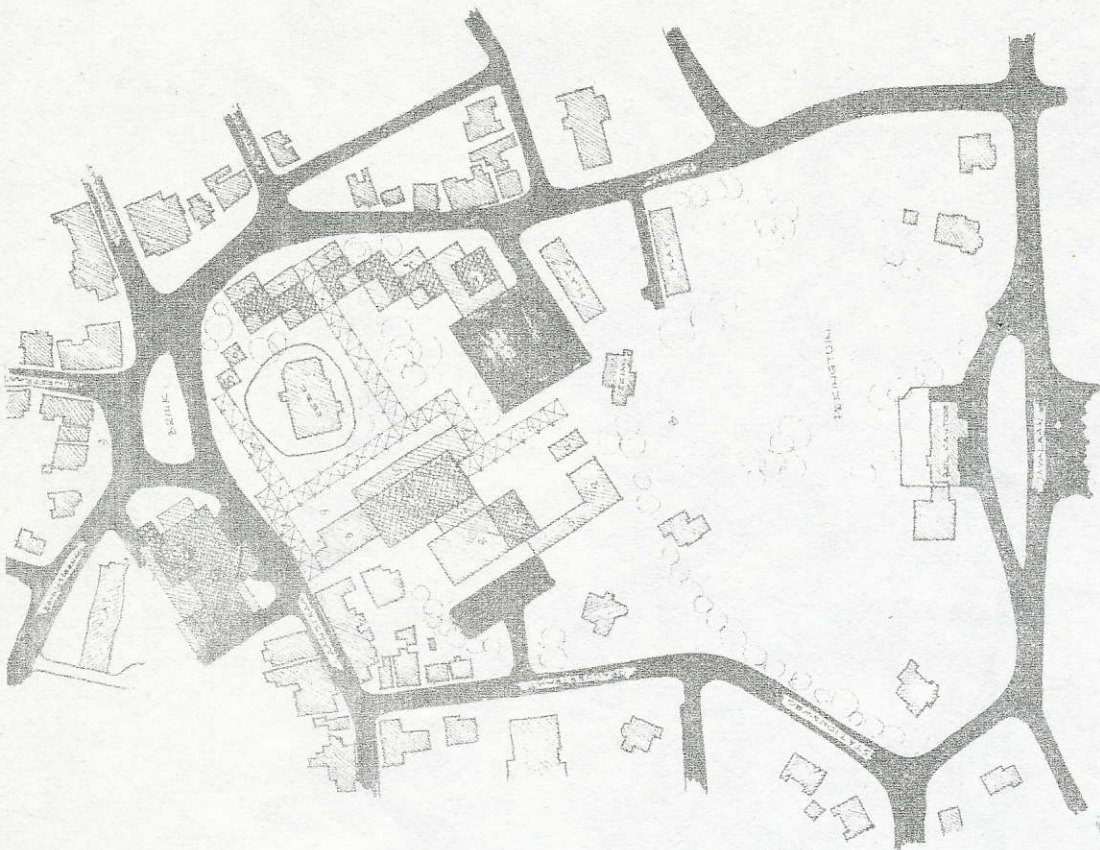
Samen met de in de inleiding reeds genoemde mogelijkheid tot bebouwing in iedere gewenste fase-indeling en de aansluiting op de reeds tot op heden in het bestaande Brinkplan getroffen voorzieningen, biedt dit Idee '69 Baarn de mogelijkheid tot een uniek centrum, dat samen met de Pekingtuin, waarin het ongemerkt overloopt, de Baarnse ingezetenen een open opvang- en ontmoetingskern geeft, waarop iedere andere gemeente jaloers zal zijn.

Bijlagen: 1 tekening bestaande uit 3 delen
1 foto maquette bestaande toestand Brink
1 foto maquette kern volgens Idee '69

Baarn, 1 januari 1969

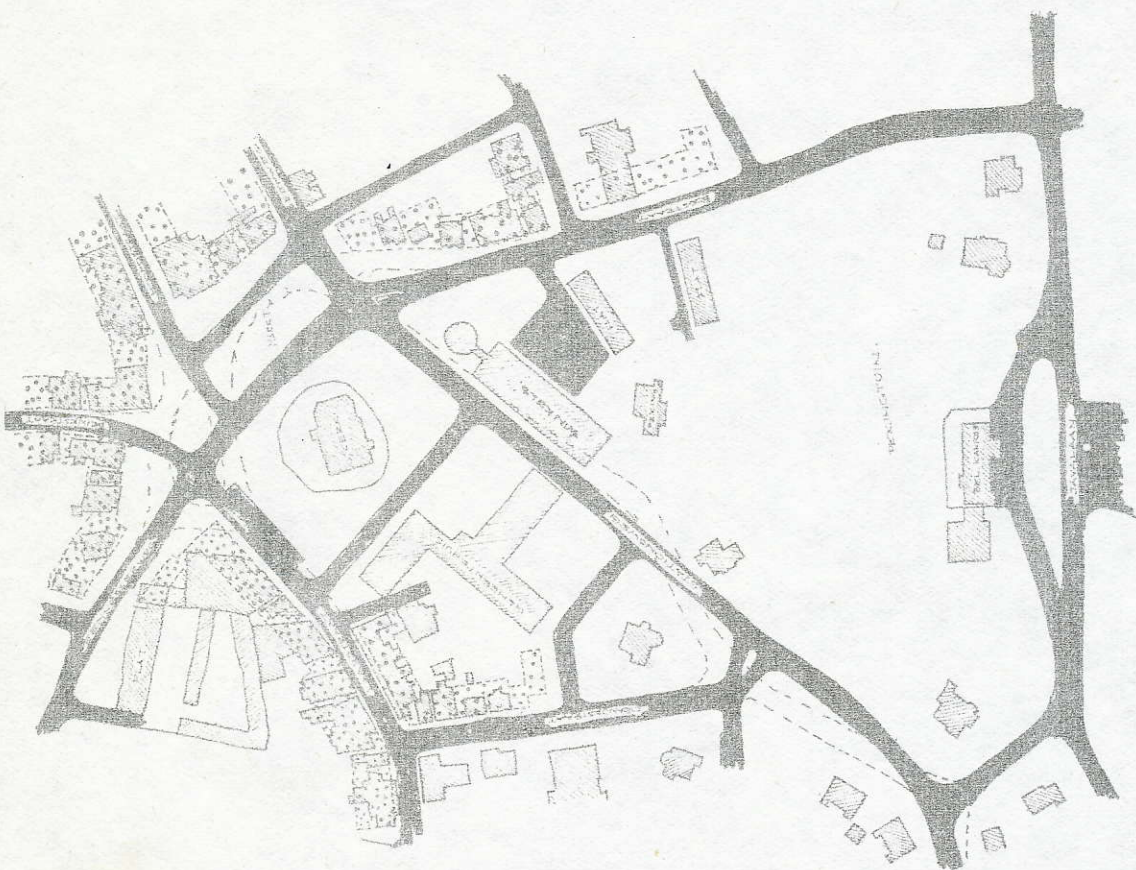

tekening I: de bestaande toestand.

Plan „Idee 69“

- 1. gemeentehuis
- 2. gemeenschapshuis voor vele activiteiten
- 3. restaurant-café
- 4. winkels
- 5. kiosk
- 6. V.V.V. kantoor
- 7. permanente open bouwconstructie
- 8. muziekhoek
- 9. terras

tekening II: plan nr. de Maar. Streepjeslijnen geven de wegen aan, die verdwijnen. Gestippelde gebieden geprojecteerde bebouwing 3-hoog.

"DE VUURSTEENKOERIER"

Het gevolg van Landesaufnahmen, gemaakt door de archeologische werkgroep in de omgeving van Kievitsdal

Tijdens wandelingen die wij deze winter maakten, vonden wij achter Kievitsdal, op het landgoed Pijnenburg, verscheidene heuvels, die, na door ons gemeten te zijn wat hoogte en omtrek betreft, verdacht veel leken op grafheuvels. Na de heer Van Tent op de hoogte gebracht te hebben hiervan, besloot deze zelf eens een kijkje te nemen, daar van deze heuvels niets vermeld stond in de archieven van het R.O.B. Het resultaat was: toestemming enige heuvels te onderzoeken op bodemstructuur (bestaan de heuvels uit opgeworpen plaggen?). Dit betekende: graven! Dit konden wij bijna niet geloven; een amateur-archeoloog mag immers geen spade de grond in steken.

Na toestemming gevraagd en gekregen te hebben van de heer Wilhelm, de rentmeester van Pijnenburg, was alles gereed. Zaterdagochtend gingen we onder leiding van Hans Fokkens op pad met batsen, grondboren en zelfs een hark en een zeer opgewonden gevoel. Wat het resultaat ook mag zijn, of het grafheuvels blijken te zijn of niet, ons eerste graafproject hebben we te pakken.

Wij splitsten ons in twee groepen; begonnen werd met twee heuvels, waarin door ons sleuven gegraven werden. We stuitten hierbij op enige merkwaardige grondverkleuringen waarvoor we nog geen verklaring hebben. Bovendien bevond zich dit bij één van de heuvels precies op het kruispunt van het horizontale schaaflak en de verticale wand, zodat Hans Fokkens zei dat de hele zaak nog een halve meter verder afgegraven moest worden.

Gezien de lamme armen, de pijnlijke ruggen en het gebrek aan koffie, besloten we deze graverij tot de volgende zaterdag uit te stellen. Om 9.15 uur verzamelen we weer bij Kievitsdal om verder te gaan met dit onderzoek.

Noortje Bijvanck

Heeft u in de Baarnsche Courant gelezen dat de gasleidingen, die in de Heuveloordstraat en de Berkenweg liggen, vernieuwd moeten worden? Dit houdt in dat de straten opengebrouwen zullen worden en graafwerkzaamheden verricht zullen worden. De Heuveloordstraat zal vanaf maandag 18 april gedurende een week afgesloten worden en de Berkenweg vanaf 25 april gedurende ongeveer drie weken. Geïnteresseerden in archeologie, houdt dit in de gaten!!!

Noortje Bijvanck

HET MUSEUM VAN HET KONINKLIJK BELGISCH INSTITUUT VOOR NATUURWETENSCHAPPEN

Reeds lang geleden had ik gehoord dat een bezoek aan bovengenoemd museum te Brussel alleszins te moeite waard is. Enige tijd geleden hebben we met de kinderen de reis naar deze stad eens ondernomen, in één dag heen en weer is wel te doen.

De grote trekpleister is de wereldberoemde groep van Iguanodons, oftewel de dinosauriërs. 125.000.000 jaar geleden vond een groep van minstens 22 reuzereptielen bij het Belgische plaatsje Bernissart hun laatste rustplaats. De beesten waren gedeeltelijk in de moerassige grond weggezaakt. Hoe ze aan hun einde zijn gekomen en vooral zo massaal, kan men slechts gissen.

De ontdekking gebeurde in 1878 in één van de kolenmijnen, 322 - 356 meter onder de grond. Men stuitte tijdens werkzaamheden op ongewone uitsteeksels en door deskundigen werd alras vastgesteld dat het hier om de dinosauriërs ging. Drie jaar lang werkte men verwoed om alles naar boven te krijgen en 130 ton materiaal werd tenslotte naar Brussel getransporteerd. Een ongelooflijk karwei en als je de resultaten ziet liggen besef je dit pas goed.

Sommige exemplaren staan in enorme glazen vitrines opgesteld; de resten van andere geraamtes liggen in hun oorspronkelijke vorm ingebed op een cementen heuvel.

Rondlopend in de enorme ruimte van het wel erg verouderde museum sta je even later oog in oog met een mammoet, een volkomen gaaf exemplaar. Verder zijn er nog allerlei skeletten te bewonderen, het één nog imponanter dan het andere.

Alsof dit nog niet genoeg is kom je tenslotte op de afdeling waar de prehistorische vondsten van werktuigen zijn geëxposeerd.

Boordevolle vitrines maken je gewoonweg hebberig! Ik was nog lang niet uitgekeken. Ik ben zelfs niet eens toegekomen aan een evolutiereeks van schedels, omdat er gerammeld werd met de sleutels ten teken van sluitingstijd. Een vervelende gewoonte van onze Zuiderburen is, dat ze de meeste musea tussen de middag sluiten.

Het is daarom wel zaak vroeg van huis te gaan om op deze wijze de openingsuren te benutten.

Ankie Westerling

PREHISTORISCHE APATHIE (uit Alg. Handelsblad 1977)

De meeste theorieën over de vraag waarom de dinosauriërs van de aardbodem verdween (na 100 miljoen jaar het overheersende landdier te zijn geweest) besteden te weinig aandacht aan de uiterlijke aspecten van die tijd en aan wat er in het hoofd van die beesten omging.

Prof. Jonathan M. Neroc van het Museum of Natural History gelooft een verstrekkende ontdekking te hebben gedaan na de bestudering van talloze schedels en skeletten.

"Voor de mens van vandaag, die overal afleiding kan vinden", aldus Neroc, is het bijna onmogelijk zich de afstompende eentonigheid van het Pleistoceen en daarop volgende perioden voor te stellen. Denkt u zich eens in: miljoenen jaren waarin niets gebeurde". Prof. Neroc gelooft dat de dinosaurus uitstierf door gebrek aan verbeeldingskracht, wat leidde tot wat hij noemt het "oblomov-syndroom". De verveling ging zover, zegt hij, dat de dieren zich niet eens meer wilden voortplanten. Prof. Neroc is ervan overtuigd, dat de mens eenzelfde lot zou hebben ondergaan als de eerste primaten het houtskool niet hadden gevonden. Dit leidde uiteindelijk tot droedels, rotstekeningen, de Mona Lisa en de overleving van de soort.

Ankie Westerling

EEN OPGRAVING MET DE "ARCHEOLOGYSKE WURKGROEP" VAN DE FRYSKE
AKADEMY EN HET FRYSK MUSEUM

Het Fries museum heeft de mogelijkheid om een aantal amateurarcheologen op te roepen en bij bepaalde opgravingen in te zetten. Dit gebeurt vooral bij noodopgravingen en opgravingen waarvoor de beroepsarcheologen geen tijd hebben. De mensen worden als het even kan schriftelijk op de hoogte gesteld. Het leuke is dat de brief in het Fries is geschreven. Zo geschiedde het ook bij het onderzoek te Bozum, een plaatsje ten noorden van Sneek. De belangrijkste zin luidde als volgt:

- nei de oanwêzigens fan in oerslike delsetting út likernôch
de 1ste ieuw en foar en nei it bigjin fan ûs jiertelling -

wat er vrij vertaald op neerkomt, dat het onderzoeken betreffen naar de aanwezigheid van mogelijke bewoningssporen, waarschijnlijk gedurende de eerste eeuwen voor of na het begin van de jaartelling. Je verwacht dan paalsporen en gebruiksvoorwerpen te vinden. Het pakte echter anders uit.

Op 19 februari verzamelden zich 22 man om 9.30 uur op het Kerkplein te Bozum. De heer G. Elzinga, provinciaal archeoloog, die de leiding had, bracht ons naar een stuk weiland, niet ver van de spoorlijn Leeuwarden-Sneek. Aan het land was niets bijzonders te zien. Op een stuk van 20 meter lang en 1 meter breed zouden we gaan graven. De heer Elzinga vertelde dat men bij het schoonmaken van de sloten scherven had gevonden. De scherven waren door het bakken aan één kant lichtrood gekleurd, terwijl de rest nog zwart was. Het aardewerk was nauwelijks verschaald. Men dacht, dat er onder de kleilagen van de voormalige Middellzee bewoningsresten te vinden waren. Het was echter een gok of we wel op de juiste plek zaten. Om 10 uur begonnen we te graven in de zware klei, die ongeveer 80 cm dik moest zijn. Het bleek echter 1.60 m dik te zijn, zodat we pas om 13.00 uur op de goede diepte zaten.

De heer Elzinga had ondertussen de helft van de sleuf weer dicht laten gooien, omdat we anders nooit in één dag klaarkwamen.

Na de dikke kleilaag kwamen we op zwarte en soms groenachtige terpaarde. Uit deze lagen kwamen enkele scherven.

Het grondwater maakte het werken en vooral het opmeten en intekenen van het profiel nogal moeilijk.

Nadat mevrouw Elzinga het profiel had ingetekend kon het gat weer dichtgegooid worden, zodat om 17.00 uur al het grondwerk klaar was.

Hoewel er weinig gevonden was, hadden we bewezen dat er inderdaad een bewoningslaag was.

Als men ooit nog eens bouwplannen heeft op deze grond, kan het geheel opgegraven worden voordat het verloren is gegaan.

Gertjan de Roller

AGENDA

29 en 30 april
en 1 mei a.s.

: TENTOONSTELLING 40 JAAR KONINKLIJKE FAMILIE IN BAARN
verzorgd door de werkgroep Oudheidkamer.

De tentoonstelling wordt gehouden in het gebouw voor
Christelijke Belangen, hoek Parkstraat/Leestraat.
Officiële opening van de tentoonstelling op 28 april
a.s., 's avonds om 8.30 uur. De Burgemeester van
Baarn, de heer Mr. J.P. Miedema, zal de tentoon-
stelling openen.

Voor openingstijden zie Baarnsche Courant.

Alle leden zijn bij de opening van harte welkom!

7 mei a.s.

: EXCURSIE NAAR KASTEEL AMERONGEN

(zie ook pagina 3)

Reis naar Amerongen met eigen vervoer. Verzamelen bij
het Kasteel uiterlijk om 14.15 uur (dus niet 14.30
uur). U dient op een reistijd Baarn-Amerongen (per
auto) te rekenen van 3/4 uur.

Na afloop van deze excursie gezamenlijk theedrinken
(of iets anders). Kosten entree Kasteel (f 5,--) voor
eigen rekening.

Tot en met uiterlijk 29 april a.s. kunt u zich als
deelnemer opgeven bij mevrouw Astro-Van Hasselt, tel.
12435, adres: Prinses Beatrixlaan 4 te Baarn.

Enkele deelnemers hebben gemeld dat er in hun auto,
zij het beperkt, ruimte is voor passagiers.

Verdere informatie kunt u bij mevrouw Astro inwinnen.

17 mei a.s.

: KENNISMAKINGSAVOND

speciaal voor nieuwe leden, maar ook voor de anderen.

Plaats: kelder onder gemeentehuis, in gebruik bij de
werkgroep Oudheidkamer. Te bereiken vanaf Laanstraat,
naast gemeentehuis. Het hek is open vanaf 19.45 uur.
Aanvang: 20.00 uur.

Op deze zgn. kennismakingsavond kunt u, behalve het
bekijken van de "eigen" ruimte van de Historische
Kring "Baerne" (deze kelder is welwillend door de
gemeente aan de vereniging in bruikleen gegeven),
kennismaken met het doen en laten van de werkgroepen
Archeologie en Oudheidkamer. Dit door middel van een
bescheiden uitstalling van vondsten op archeologisch
terrein en gegevens uit Baarns verleden.

Tekst en uitleg zal u door vertegenwoordigers van de beide werkgroepen gegeven worden.
De koffie is dan klaar.

Graag hopen we dat we ook eens (veel) nieuwe en andere gezichten zien!

18 juni a.s. : EXCURSIE NAAR ZAANSCHÉ SCHANS

Deze excursie zal ongeveer de gehele dag beslaan. Het staat nu al vast dat de heer Van Schelven uit Gouda ons zal rondleiden en van zeer deskundig commentaar zal voorzien.

U herinnert zich ongetwijfeld nog wel de interessante lezing, die de heer Van Schelven enkele maanden terug voor ons hield.

Reserveert s.v.p. vast deze dag!!

Reis per trein (vanaf Baarn) in groepsverband naar Koog-Zaandijk. Vertrek ca. 9.15 uur. Reiskosten voor eigen rekening.

S.v.p. opgeven als deelnemer aan deze excursie voor 9 juni a.s. bij de secretaris van de vereniging: de heer J. Verrips, A. van Dijcklaan 39 te Baarn, tel. 17833.

Nadere gegevens volgen in het mei-nummer.

TENTOONSTELLINGSAGENDA

- Amsterdam : Rijksmuseum 20 april t/m 3 juli
"Borobudur kunst en religie uit het oude Java"
- Enkhuizen : Zuiderzeemuseum tot 1 november
"Walvisvaart in prent en voorwerp"
- Utrecht : Centraal Museum tot 1 mei
"Schilderijen en altaarstukken van Jan van Scorel"
- Zwolle : Provinciaal Overijssels Museum tot en met 31 mei
"Goed gevonden"
Archeologische vondsten in Overijssel

I N H O U D S O P G A V E

	Pagina
VAN DE REDACTIE	1
NOTULEN LEDENVERGADERING HISTORISCHE KRING "BAERNE"	2
EXCURSIE NAAR KASTEEL AMERONGEN	3
"IK HEB GEEN TIJD"	4
FEEST OP PALEIS SOESTDIJK	5
TENTOONSTELLING "JAN VAN SCOREL IN UTRECHT"	6
AANBEVOLEN LITERATUUR	8
HET PLAN "IDEE '69"	8
KIEVITSDAL	13
MUSEUM IN BELGIË	14
PREHISTORISCHE APATHIE	14
OPGRAVING IN FRIESLAND	15
AGENDA	17
TENTOONSTELLINGSAGENDA	18

Aan dit blad werkten mee:

T. Egmond-Pluim
Gertjan de Roller
Ankie Westerling

De tekst werd getypt door Meta Reitsma

- Wetenschappelijke analyse
- Deskundig advies, behandeling en verzorging
- verfijnde haarwerken, van zeer eenvoudig tot buitengewoon exclusief
- 'vriendelijke' tarieven.

WETENSCHAPPELIJK

HAARINSTITUUT

Herman J. Egberts

LAANSTRAAT 20 BAARN TELEFOON 02154/3173

**Met Sambal,
Ketjap,
sauzen, kruiden,
tafelzuren
van Conimex,**

**de oosterse
keuken thuis!**

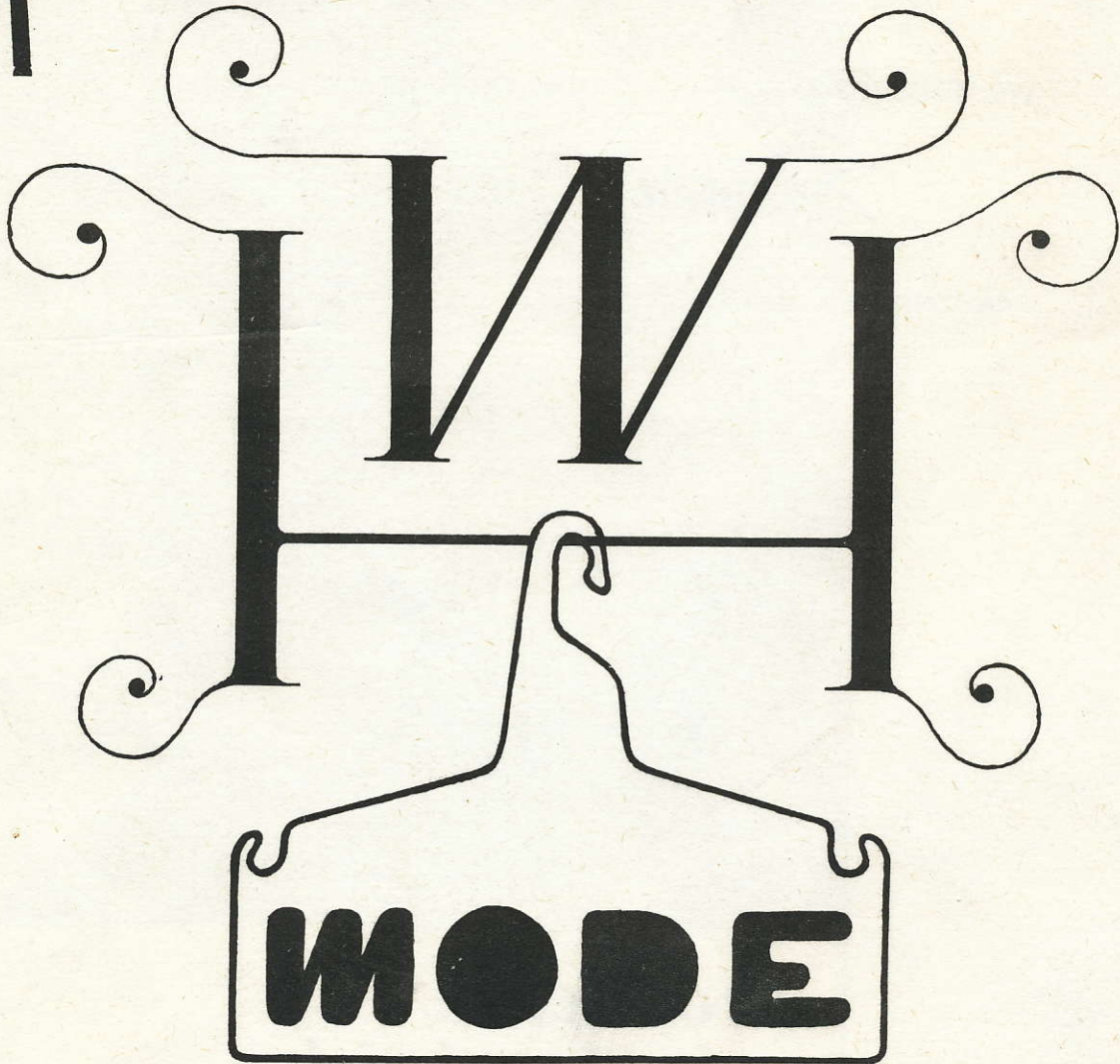

Conimex®

v. Beethovenlaan 5

wim hogeveen herenkleding

laanstraat75

baarn

tel. 14036.